

1973|2

A munkásművelődés
néhány kérdéséről

Szerződés
művészek és üzemek között

Mit hoz a szabadszombat?

Kovács Andrással – filmjeiről

Madách Imre
népszerűségéről

Gyárfás Miklós, Ránki György
Sinkovits Imre, Varga Imre
– Madáchról

Látogatóban
id. Szabó Istvánnál

Pogány Ö. Gábor
a művészeiről

Búcsú Gerelyes Endrétől

PALLOCFÖLD

Úgy tűnik, egyre sűrűsödik körülöttünk az olyan asztalok száma, melyek mellett értő s minket gazdagító vitává szembesülnek az eddig lazán egymásután rakódó gondolatok. Nem a bútoripar nagyobb termelékenységének köszönhető ez, amint nem magyarázható (félre) azzal sem, hogy netán mai hétköznapjaink a korábbiaknál bővebben szülnének ilyen-olyan véleménykülönbséget. Egyszerűen arról van szó, hogy egészséges társadalmi fejlődésünk gravitációs ereje optimálissá erősítette szellemi életünk folyamán ezt az áramlatát.

Az ember magábanvaló egyéniség és szükségszerűen közösségi láncszem: természetéhez tartozik, hogy viták során rendezze különállása vagy hovatartozása erővonal-rendszerét. Mert a vita – az értő, józan, alkotó szellemű vita – pótolhatatlan mágneses erőter gondolataink

egymáshoz igazítására, nélkülözhetetlen műszer szellemi egészségünk ellenőrzéséhez és megőrzéséhez – ha kell: fájdalmat is okozó sebészi kés.

Csakhogy: a vitának a vitakészség nem elégséges alapja – mint minden összecsapás, melyben győztes és vesztes születik, felkészült küzdőfeleket kíván. Egyébként nem más, mint szemfényvesztő játék.

A vita lehetősége nem jelentheti a bárhol-bárkik általbármiről-bárhogyan folyó nézetütköztetések gyakorlatát. Ahogy ezt sokan feltételezik.

Mert igen sokan vannak ma még közöttünk, akik a mindenáron és minden ellen való támadás, a lerohanás, a „kikészítés” szándékával nyúlnak a szó fegyveréhez, vitába szállva – akár felkészületlenül és illetéktelenül is rombolni mindent.

És igen sokan vannak ma még közöttünk, akik számára a vita „a kinyilatkoztatás” szószéke, üléspontjuk látványos megláttatása – vagy, az ellenkező pólust jellemzőknél: egyik módja a megalázkodó helyezkedésnek, a behizelgő „bólogatójánoskodásnak”.

S hasonlóképpen veszélyhelyzetet teremthet azok tábora is, akik (nem kevesek ezek) bátorság, kellő felkészültség híján – netán, mert a „kibicnek semmi sem drága” felelősség nélküli felelőtlenységét élvezték eddig –, a megjátszott közöny, a méltatlankodó duzzogás kényelmes fedezékéből tüzelnek alattomosan – nyíltan meg nem mutatván magukat.

Mindehhez még számítsa hozzá az olvasó azokat, akik megélt múltunkból a „Ne szólj szám, nem fáj fejem. Hallgatni arany. Mondd meg az igazat, betörök a fejed.” hamis bölcsességeivel élnek – ki tudja hány töredékével annak a kollektív tapasztalásnak, mely kudarcok, méltánytalanságok keserű tengeréből kikristályosította azokat.

Mi is következik hát mindebből? Sok más egyéb között az, hogy kinek-kinek a közös dolgokért vállalt személyes felelőssége tudatában, a tisztánlátást és kollektív alkotómunkát igénylők bátorságával kell akarni-merni vitába szállnia. Mindig tudva, miért, kik mellett és kik ellenében kell lándzsát törnie. Minden érdekében, amit „a miénk”-nek vallunk.

Kassai-Végh Miklós

PALÖCFÖLD

A NÓGRÁD MEGYEI TANÁCS MŰVELŐDÉSÜGYI OSZTÁLYÁNAK IRODALMI, MŰVÉSZETI, TÁRSADALOMPOLITIKAI FOLYÓIRATA

Megjelenik két havonta

Felelős szerkesztő: Kassai-Végh Miklós

A szerkesztőség tagjai: Csongrády Béla, Czinke Ferenc,

Kerekes László, Kiss Aurél, Kojnok Nándor, Schneider Miklós

Kiadja a Nógrád megyei Lapkiadó Vállalat. Felelős kiadó: Vida Edit. Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető a postahivatalokban. A szerkesztőség címe: 3100. Salgótarján, Nógrád megyei Tanács Művelődésügyi Osztálya. Egyes szám ára 5 Ft. Előfizetési díj fél évre 15, egy évre 30 Ft

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.

73 4173 NyV Balassagyarmat 2000 pl. Fv.: Bednár Károly

1973|2

TARTALOM

VÁLTOZÓ VALÓSÁGUNK

- 3 Kiss Aurél: A munkásművelődés néhány kérdéséről
- 4 Csongrády Béla: Munkás és öntevékeny művészet
- 6 Tóth Elemér: Az új mecénás
- 8 Csukly László: Költő és olvasója
- 9 Molnár Pál: A múltörzés felelőssége
- 11 Erdős István: Szabadszombat

LÁTOGATÓBAN

- 16 Tóth Elemér: Földalatti harangszó

MŰVÉSZET ÉS KOZONSÉGE

- 13 Pál József: Egy pannó élete
- 14 Zengő Árpád: Egy film ürügyén
- 15 3. Salgótarjáni Tavasz Tárlat

SZÉPIRODALOM

- 17 Búcsú Gerelyes Endrétől
- 17 Gerelyes Endre: Al Boháken
- 19 Oravec János: Az öreg favágók...

MADÁCH IMRE

- 21 Kerényi Ferenc: Madách népszerűsége
- 23 Lakos György: Timon, a publicista
- 25 Szabó Béla: Madách, a főbiztos

26 TALÁLKOZÁSAIM MADÁCHCSAL

Sulyok László interjúja Gyárfás Miklóssal, Ránki Györggyel, Sinkovits Imrével és Varga Imrével

KÖRKÉP

- 28 id. Szabó István kiállításán (Pogány Ö. Gábor)
- 29 Megörökíteni vagy retusálni (Fábri Péter)
- 30 Galgóczi Erzsébet: Pókháló (L. Gy.)
- 30 Könnyű tollal (E. K. S.)
- 31 A Korunk Madách-émlékszámáról (Kojnok Nándor)
- 32 Egy hiánypótló kézikönyvről (H. Hámori Anna)
- 33 Zenei krónika (Molnár Zsolt)
- 34 Pogány Frigyes: Salgótarján új városközpontja

A címdalton Lóránt János: Madách, a hátsó borítón Madách Imre Veres Pálnéhoz írott képrejtvény-levelének negatívja

Fotók: Veres Mihály és Kovács Ferenc